

„ТЕНДЕНЦИИ, ПРОБЛЕМИ И НОВОСТИ ПРИ МЕДИЦИНСКИТЕ ИЗДЕЛИЯ И ПОМОЩНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СРЕДСТВА”

Национална кръгла маса в парламента

стр. 13

Курдж

Списание за социални права и интеграция • Година XXXI • май 2022 г. Цена: 0.50 лв.

ПРОЕКТИ ЗА ДОСТЪПНА ЖИЛИЩНА СРЕДА

за хора с увреждания
ще се финансират от МТСП

ИНИЦИАТИВИ И ОБЩИ СЪБРАНИЯ НА СДРУЖЕНИЯТА НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ -

споделено от Балчик,
Долна баня, Гулянци, Разград,
Смолян, София, Тервел

ОБСЪЖДАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНО НИВО

на проблемите на хората
с увреждания

ДЪЩЕРЯТА НА КАМЕНАРЯ

(разказ)

Милка Стефанова

Да утвърдим живота С ЦЕЛУВКАТА,
*защото "живецът е в оня загадъчен трепет на кръвта,
който до ден днешен сияе в очите
и който привлича устните в любовна целувка"*
- вижте стр. 4.

4-5

ПРАЗНИК

С УСМИВКАТА НА СВЕТИ ВАЛЕНТИН

Да поздравим
най-дългогодишните
семејни двойки

6

ПОЧИТ

В ДЕНЯ НА БЕЗСМЪРТИЕТО

Сдружението на хора с
увреждания в Долна баня
отдаде почит пред Васил
Левски

8

ДО РУПИТЕ И САМУИЛОВАТА КРЕПОСТ

9

ДРУЖЕСТВОТО НА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ, ГР. ГУЛЯНЦИ

проведе годишното си
събрание

10

ОБЩИНСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА СИБ, РАЗГРАД

проведе годишното си
отчетно събрание

ОБСЪЖДАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНО НИВО на проблемите на хората с увреждания

12

В ПАРЛАМЕНТА

В НС СЕ ПРОВЕДЕ СРЕЩА С ОРГАНИЗАЦИИ НА И ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

във връзка с
усъвършенстването на
законодателството

13-14

„ТЕНДЕНЦИИ, ПРОБЛЕМИ И НОВОСТИ ПРИ МЕДИЦИНСКИТЕ ИЗДЕЛИЯ И ПОМОЩНО- ТЕХНИЧЕСКИТЕ СРЕДСТВА”

17

ПОДПОМАГАНЕ

ПРОЕКТИ ЗА ДОСТЪПНА ЖИЛИЩНА СРЕДА

за хора с увреждания ще
се финансират от МТСП

ДОСТЪПНА СРЕДА

ПРОГРАМА ЗА ДОСТЪПНА ГРАДСКА СРЕДА

за хората с увреждания в
Русе

18

ПРОЕКТИ

КОМПЛЕКС ЗА РАННО ДЕТСКО РАЗВИТИЕ

отваря врати в Пловдив

РАЗКАЗ

ДЪЩЕРЯТА НА КАМЕНАРЯ

19-20

Днес повече от всякога ни е необходим КУРАЖ - с главни букви и без кавички

Здравейте читатели на списание „Кураж“!

Казвам се Сергей Пенюв. В началото на 90-те години бях част от първия екип на тогава - вестник "Кураж". Заедно с Васил Настев, Валери Илиев, Петя Митева, Антоанета Денебукова.

След това всеки пое по своя път. Но всеки от нас остана с „Кураж“ - а в сърцето си...

Петя оглави редакцията на изданието.

Годините минаваха и заминаваха. Васко, моят състудент и приятел, си отиде от този свят.

А Петя - заради естествения ход на нещата - предпочете да се наслажда на своето спокойствие и втората си младост.

И ето, че аз се завръщам там, откъдето започнах - в „Кураж“. Ще го сглобявам, понякога списвам. Поне ще се опитам да го направя, пък каквото Господ е отредил.

Този брой на изданието е първият след пандемията и първият от историята му - по време на война, на ожесточена агресия в близост до нас.

И да, днес повече от всякога ни е необходим „Кураж“ - а вътре в себе си - КУРАЖ с главни буква и без кавички... Имаме го, вие отдавна го имате. Но новото раждане на списание „Кураж“ е символ на победа.

Настоящият брой обобщава събитията от началото на годината до месец май. Вся-

ко едно има своя моментна снимка. Споделеното е и свидетелство за духа и виталността на хората от регионалните структури на СИБ.

Надявам се новият формат и дизайн на изданието да ви допадне.

Пишете ни, за да създаваме заедно пълно с живот и надежда творение.

С УСМИВКАТА НА СВЕТИ ВАЛЕНТИН

Да поздравим най-дългогодишните семейни двойки

Лилия Николова

Тази година Св. Валентин беше решил да направи един специален реверанс. Искаше да отправи благодарствен поздрав към брачни двойки с дълъг семеен живот.

Идеята се роди и реализира в партньорството на НЧ „Бели брези-2007“, ДИ „Бели брези“, с общинската администрация на район Красно село, София. С готовност се присъединиха и VI ТЦ на БЧК, както и представители на ГС „Бели брези“.

Колко много организатори – щесикаженикой. И всичкото ва заради Св. Валентин! Не само, защото дейците на НЧ „Бели брези-2007“ и ДИ „Бели брези“ работят в дългогодишно ценно и плодотворно партньорство, а в своята дейност увличат приятели и симпатизанти от цяла София. Защото по този начин се обогатява творческата дейност, приобщават се по-широк кръг участници, жадуващи социални контакти, разнообразни и интересни събития. Особено в сегашното ни ежедневие, изпълнено с ограничения. Разбира се – при спазване на епидемиологичните изисквания.

Поканени бяха няколко семейни двойки, членове на ДИ „Бели брези“ и на НЧ „Бели брези - 2007“, които през тази

година отбелязваха внушителен брой години от оня ден, в който бяха изrekli заветната клетва за вярност – „докато смъртта ни раздели“ – от 48, 49, 50, 60, а двойката Живка и Дечо Дечеви бяха току-що отбелязали желязната си сватба – 65 години брачен живот.

Интересно, нали, внушително, дори плашещо според някои. Но - факт. Те, както и останалите, бяха преживели заедно необхватен брой обиколки около слънцето, бяха споделяли радостни и трудни моменти, бяха родили и отгледали деца и внуци, бяха преминали през немалък брой житейски изпитания. Но бяха останали заедно!

Именно този техен житейски стоицизъм, житейска мъдрост,

уважение и любов в деня на Св. Валентин бяха оценени и отличени от общинската администрация на район Красно село в лицето на кмета на общината г-жа Росина Станиславова. Тя удостои многогодишните брачни двойки с малък жест на уважение: оригинално изработен плакет, красиво опакована саксия с цветето „семеино щастие“ и кутия шоколадови бонбони – „да им е сладък семеиният живот“. От името на настоятелството на НЧ „Бели брези - 2007“ им бяха поднесени симпатични малки кутийки с формата на сърце с късметчета в тях и свитъче с благопожелания - да ги следва винаги в пътя им семеиното щастие.

Открехната беше и една тайна вратичка за дълголетие чрез притчата за изплетените хиляди кукли, в изработването на които жената утолява и успокоява отрицателните емоции, за да възстанови хармонията и баланса в семейството – тя се крие в компромиса и търпението.

Семейство Жанет и Неделчо Дечеви с готовност се отзоваха на поканата на ТВ Европа и в пространно интервю разкриха душите си – разказаха спомени и случки, показаха снимки от семейния си албум.

Дотук, както се казва, приключи деловата част. Защото тези хора, повечето от които на достолепна възраст, пазеха в сърцата си живи въгленчетата на любовта, на общението с ближните, на смеха и веселбата – с богата душевност и витална енергия – разковничето на тяхното дълголетие. И тъй като този ден, според българския народен календар, е посветен на пазителя и вдъхновител на лозарите и винарите – Трифон Зарезан, бе естествено да се вдигне на здравица с по глътка искрящо червено вино. Майсторлъка си в производството на вино показаха някои от двойките,

предлагайки за дегустация – „от тяхното“. Невестите и те не бяха се посрамили – успешно загатнаха за кулинарните си умения с измайсторени от тях вкусотии.

Но уменията на двойките не свършиха дотук. Любчо Илиев извади китарата си и заедно със съпругата си Диана (с 50 г. съвместен брачен живот – златна сватба) изпълниха залата със звучна и завладяваща българска песен. Облечена специално за случая в народна носия, Вера Иванова (и тя отбелязваща със съпруга си Тодор 50-годишен юбилей) изви кръшна шопска народна песен.

Градусът на настроението се повиши. Подеха се разговори, споделени умения, размяна на кулинарни рецепти. Преплетоха се веселието с мъдростта и достолепието на владетелите на тайнството на дългогодишния успешен брачен живот.

"Защото любовта не е мимолетно изживяване, тя е взаимно уважение, търпеливо изграждане, разбирателство, прошка, надграждане. И все пак – живеят е в оня загадъчен трепет на кръвта, който до ден днешен сияе в очите и който привлича устните в любовна целувка."

Инж. Светла Стоименова,
председател на СХУ
„Венетица“

Още от далечната вече 2004 г., когато е създадено Сдружението на хора с увреждания „Венетица“ - гр. Долна баня, отдаваме почит пред Васил Левски. Не остава без цветовете от нас паметната плоча

В ДЕНЯ НА БЕЗСМЪРТИЕТО

Сдружението на хора с увреждания в Долна баня отдаде почит пред Васил Левски

на мястото, където в Зарковата кръчма са отеквали и стъпките на Дякона, създал революционен комитет и в малкото ни селище. Не ни попречиха ограниченията от епидемията и в утрото на 18 февруари да застанем с трепет пред два от долнобанските олтари на славата - плочата на Левски и плочата на опълченците. Знаем, че истинската дата е 18 февруари, но и

двете дати са се превърнали в дни на преклонение. На плочата на чешмата вече имаше букетче от свежи кокичета.

В уютния ни клуб ни посрещнаха подреденото табло и кътът на Левски. Със съдействието на Адриана Благоева направихме среща на бабите и внуците от 6 клас на нашето училище. Връзката беше Левски. Децата развълнуваха сърцата ни с песни и стихове. Благодарим!

Продължихме с интересни и малко известни събития, свързани с жените, пресекли пътя на Апостола. Тъжно и силно прозвучаха стиховете, които бе открила Лиляна Иванчева.

Не пропуснахме и стиховете на Дамян Дамянов за обикновения необикновен човек. И както се случва в живота, се стараем да търсим минути на радост. Намерихме ги в споделения с нас 50-годишен брачен юбилей на Петранка и Васил Пенчови. Чудесно преживяване е празникът на „Златната сватба“. Щастливци са тези, които са го дочекали!

Завършихме деня с приемане на нови членове. Убедени сме, че и те, и ние, ще помним този ден!

БЛАГОТВОРИТЕЛЕН БАЗАР

Събраните средства са 760 лв.

Д. Маринова,
*Председател на Клуб
„Св. Марина”, гр. Балчик*

Клубът на инвалидите „Св. Марина”, гр. Балчик, проведохме Благотворителен базар в полза на Димитър Стоев от с. Оброчище. Събраните средства - 760 лв. вече са преведени на сметката му.

Благодарим от сърце на всички граждани, които си купиха мартеници! Благодарим и на управителите на Аптеки „Форум” и „Балик” за щедро дарение! А със закупените мартеници те зарадваха своите клиенти.

Предвиждаме да проведем и Благотворителен базар за Великден с кулинарни изкушения и Великденски украси!

Хора с увреждания събраха 500 лв. от продажби на свои творби

Петя Гайдарова

Хора с увреждания събраха 500 лв. от продажби на свои творби и дарения в изложбата базар „От Баба Марта до първа пролет”. Тя се проведе в изложбения салон на Клуба на дейците на културата - Смолян, а средствата са за три болни жени.

Изложбата базар се проведе по проект „Овластяване на жени със специфични възможности чрез придобиване на социални умения за равнопоставено участие в обществения живот” на Сдружение за психосоциална подкрепа и личностно развитие - Смолян.

Партньори са Клуб на жените „Родопчанка” и с финансовата подкрепа на Българския фонд на жените, събщи Радка Тунева.

Бяха изложени много експонати, изработени от сръчните ръце на хората с увреждания, членуващи в Съюза на слепите, Съюза на инвалидите в България. Базарът беше подкрепен и с експонати от децата на РЦПППО - Смолян.

Със събраните средства ще се подпомогне лечението на три болни жени от Съюза на инвалидите - Смолян.

РОЗИ за 8 март

Силвия Димитрова,
*Председател на „Сдружение на
инвалидите - Тервел”, гр. Тервел*

Сърдечно благодарим за прекрасните рози, които бяха подарени на всяка жена от Община Тервел, платила членски внос за 2022 г.

Това бе един по-различен 8 март, в който думи като красота, мир, любов, надежда са по-нужни от всякога! Прекрасни цветя и почерпка!

Благодарим на Община Тервел за съдействието!

София Сотирова

В края на март сме. Най-после ограничения във връзка с пандемията на Ковид-19 падат. Нетърпеливи сме и отново възстановяваме дейността си в клуба. Като начало организираме една малко позакъсняла пролетна среща. Желаящите са много. Събираме се в едно от заведенията в града. Наслаждавайки се на хубавия обяд, разменяме новини, споделяме вълненията си от пандемията, споменаваме тези, които ни напуснаха. Неусетно се появява желанието за една екскурзия по топлите краища на България. Предпочитанията са за Рупите и Самуиловата крепост. Голяма част от нас са ги посещавали, но дългата зима и затворени по домовете си поради пандемията, душите ни са зажаднали за пътуване и допир с първите знаци на пролетта.

Определеният ден идва. Автобусът ни събира по спирките и бързо потегляме. Денят е доста хладен за нашия град, малко под нулата е и прехвърча снежец. Нищо, че астрономическата пролет отдавна е дошла. Това не пречи и желаящите са много. Отпращайки се към южните ни краища, пред нас сякаш про-

ДО РУПИТЕ И САМУИЛОВАТА КРЕПОСТ

летта настъпва с всеки изминат километър. Слънцето ни залива с лъчите си и така радостта в душите ни расте.

Не след дълго пристигаме в Рупите. Тук всичко е нацъфтяло, дърветата са окичени в цветните си премени. Отправляме се към църквата на Баба Ванга. Мястото е забележително и всеки го усеща със сърцето си. Палим свещички, отправяме молби и надежди за здраве и благополучие. Райна Лобутова е направила и донесла пита, която ни раздава за здраве. Разглеждаме паметника на Ванга, прекланяме се пред гроба ѝ и разглеждаме изобилието на сергии с местни и гръцки стоки. Всеки си избира по нещо, което дълго време да ни напомня за приятните емоции. Правим си снимки за спомен.

Знаем, че наблизо са новите разкопки на големия тракийски град Хераклея Синтика от времето на Филип Македонски. Автобусът ни довежда до топлите извори. Наоколо е пълно с каравани, в които хората си почиват, а и си правят кални бани в топлите извори. Разделяме се.

По-подвижните от нас се отправяме към разкопките, другите остават около изворите. Набързо движейки се по меката морава, стигаме древния град на тракийското племе синти. Поръчваме си беседа и с удоволствие я изслушваме от слаждодумния и с чувство за хумор археолог. Разглеждаме обекта, правим снимки на забележителните исторически факти, купуваме си за спомен от предлаганите сувенири и се връщаме към автобуса. Следващата ни цел е Самуиловата крепост.

Не след дълго пристигаме. Отправляме се към монумента на Самуил и ослепените му войни. Историята избликва в сърцата ни, правим си снимки пред паметника на Самуил. После изглеждаме филма за трагичната ни история от този период. Обикаляме по пътеките на обекта и разглеждаме внимателно всички експонирани факти. Чувстваме се обогатени с нашата история. Почиваме си сред красивите чинари около реката Струмешница. Паркът около обекта е добре поддържан и красив. Правим си снимки и изпълнени с приятни впечатления се отправяме обратно към Самоков.

Това беше първата ни екскурзия, но няма да е последната. Всеки предлага различни маршрути. Съвсем скоро ще се отправим отново на път.

Така разнообразяваме нашия клубен живот.

ДРУЖЕСТВОТО НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ, ГР. ГУЛЯНЦИ

проведе годишното си събрание

Надя Любенова

На 4 април ръководството на Дружеството на ХУ в гр. Гулянци с председател Пенка Булиева отчете дейността си за 2021 г. На събранието присъства активът на структурата и председателят на Общинската основна организация Пепа Владимирова.

Събитието уважи зам.-кметът на общината Владимир Дюлгеров, който поздрави присъстващите за обществената ангажираност и културната дейност, която, въпреки трудностите през изминалата година, дружеството е успяло да осъществи. „Уверявам ви, че и занапред в лицето на кмета на общината Лъчезар Яков и Общинска администрация имате верен приятел и съмишленик. Ще продължим да оказваме не само финансова, но и организационна и морална подкрепа на организациите на местно ниво.” - обърна се към присъстващите Владимир Дюлгеров.

В отчета за дейността ръководството на дружеството акцентира на осъществяването през годината културни мероприятия и завоюваните отличия от вокалната група „Златна есен”, обмяната на

опит и обучение на актива, осъществяването на екскурзии и инициативите за подпомагане на членовете.

Пепа Владимирова подчерта, че най-голяма помощ дружествата и организацията получават от кмета на общината и администрацията, чрез услугите на Домашен социален патронаж, „Личен асистент” и „Домашен помощник”, чрез ежегодната субсидия и подкрепата за организиране и провеждане на различните инициативи - Ден на хората с увреждания, Събор на хората с увреждания, обучение на актива и др. „Благодарим на г-н Яков за всичко и вярваме, че ще е все така ангажиран с нашите проблеми.” - заяви тя.

В рамките на събранието беше направен и финансов отчет на дружеството и очертани насоките за работа през 2022 г.

Дружествата на хората с увреждания в община Гулянци са седем, с общо 328 членове. В момента текут отчетните събрания по места, а в края на месец април ще се проведе годишното отчетно събрание на Общинската основна организация на хората с увреждания.

ВЕЛИКДЕН 2022 г.

*Силвия Димитрова,
Председател на
„Сдружение на
инвалидите - Тервел”*

За поредна година Община Тервел и „Сдружение на инвалидите - Тервел”, гр. Тервел, ще проведе своята кампания „Великден 2022 г.”. Инициативата ми бе отново представена и приветствана от Регионалната организация на инвалидите, гр. Добрич и Съюза на инвалидите в България.

Кампанията има за цел да помогне на безработните, бедните, социално слабите, младите семейства и възрастните хора и да им даде лъч надежда за светлите празници.

Призовавам към проява на съпричастност, солидарност и човечност, особено в тези тежки времена на кризи и война. Трябва да си помагаме един друг, защото това е истинският смисъл да си човек.

Освен на най-нуждаещите се, тази инициатива има за цел да стимулира и да помогне на българското производство и производители, като се закупят продукти родно производство. По този начин ще се подпомогне и българският бизнес.

Преди 3 г. стартира за първи път кампанията, а след успешното ѝ провеждане обявих, че тя става ежегодна.

С пожелание за здраве и вяра.

ОБЩИНСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА СИБ, РАЗГРАД

проведе годишното си отчетно
събрание

В продължение на 2 години пандемичната обстановка наруши световния ред и постави на изпитание всеки човек.

Наложената социална изолация отдалечи хората един от друг, но и от местата за многолюдно общуване. Това отдалечаване важи с пълна сила и за хората в неравностойно положение и ги подложи на истинско изпитание. Всичко това неизменно се отрази и на Общинската организация на СИБ Разград.

На своето годишно отчетно събрание членовете на организацията дадоха добра оценка за работата и дейността на ръководството.

Отчетният доклад беше поднесен стегнато, но изчерпателно от председателката на Общинската организация Иванка Петкова.

От изказванията на присъстващите в залата пролича удо-

влетвореност и задоволство от проведените, макар и доста малко на брой, мероприятия.

В план-програмата за следващия период са засегнати много и доста разнообразни мероприятия.

Добра оценка на дейността на Общинската организация на СИБ Разград даде и Радослав Николов - председател на Регионална организация на СИБ Разград.

С ентузиазъм и с надежда за по-добро бъдеще, Изпълнителното бюро и членовете на организация на СИБ в Разград, приеха предизвикателствата на следващия отчетен период.

С първите слънчеви дни членове на Клуба на инвалидите, Разград, побързаха да се възползват от възможността да се полюбват на природата.

Инициатор и организатор на мероприятиято беше председателката на общинската организация на СИБ, Разград - Иванка Петкова.

Разходката включваше и посещение на обширни полянки с див чесън, лека спортна надпревара и за финал - релакс в крайградски ресторант.

Капачки ЗА БЪДЕЩЕ

Благотворителното събиране на пластмасови капачки увелича все повече хора.

Като част от обществото, хората с увреждания от Общинската организация на СИБ, Разград, с радост се включиха в националната инициатива.

Идеята насърчава хората да събират пластмасови капачки. И за разлика от много други подобни инициативи - достигна огромен мащаб, разраства се. Това позволява да се помага на все повече бебета - да има кувьози в болниците, а вече и да се закупуват транспортни кувьози.

Хората с увреждания искат да са успешни в своя социум и търсят начини за това. Начини, които те могат да видят, че наистина работят. За тях „Капачки за бъдеще“ са отличен пример с възможността да стартират събирането с една туба и да увлечеш колегите си, за да участват в предаването на капачките.

„Правим го, защото вярваме, че България и светът като цяло могат да станат едно по-приятно за живеене място, когато всеки от нас започне да полага ежедневни усилия за това.

Защото заедно можем повече.“ - споделят хората в неравностойно положение в Разград.

Страницата подготви Елена Енева

ОБСЪЖДАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНО НИВО

на проблемите на хората с увреждания

Да се преразгледат програмите за подкрепа на хората с увреждания

за да се осигурява по-адекватна заетост. Това поиска министърът на труда и социалната политика Георги Гьоков по време на заседание на Комисията по труда, социалната и демографската политика в парламента на 16 март т.г. Той подчерта, че са набелязани проблеми - като неустойчивост на съответния работодател, както и заетост на едни и същи хора.

От страна на Министерството на труда и социалната политика (МТСП) зам.-министър Лазар Лазаров подчерта, че е нужна национална програма за хората с увреждания с основен акцент подпомагане на работодателите за наемане на работа на такива хора.

Хасан Адемов от ДПС коментира, че трябва да се разшири възможността за подкрепа на хората с увреждания и да се мисли за зеления преход, тъй като политиките минават на друго ниво, да не се забравят старите, но да се разчита на нови инструменти.

От критиките на МТСП стана ясно, че програмите, които се реализират със средства от националния бюджет, лежат на нетни оценки и трябва да бъде направена оценка за изпълнението.

105 000 са осигурените лица с увреждания, а между 13 и 15

000 са лицата, които са регистрирани в Агенцията по заетостта.

Зам.-министър Лазаров бе категоричен, че заетостта на хората с увреждания е примасови работодатели на микропредприятия и не се дават бройки на публичните сектори. Проблем обаче за тях ще се окаже дигитализацията, тъй като „хората с увреждания били от лошата страна на цифровата пропаст”.

Тази година има и чувствително увеличение на средствата, стана ясно на комисията - 65%, ако се извади Законът за личната помощ.

По Националната програма за заетост на хора

с трайни увреждания

средствата ще са същите - на по-малък брой лица, които ще се включат, има и трансфер от нереализирани 100 000 млн. лв. по мярката „Запази ме+“, които удачно да се използват за този механизъм. Всяка година към бюрата по труда общо в националния план, броят на лицата, които са включени в заетост, е между 100-110 човека, което на практика означава, че между едно и две лица с трайно увреждане могат да бъдат назначени в едно бюро по труда, което е твърде недостатъчно, за да се задоволи тази необходимост, която имат и работодателите.

Бе отбелязан проблемът, че трудността за наемане на работа е най-вече при хората от малките населени места. В този смисъл може да се мисли за преход от субсидирано към несубсидирано работно място.

В края на заседанието в комисията стана въпрос за

реформата в ТЕЛК

Георги Гьоков отново повдигна въпроса, че трябва да се направи реформа в ТЕЛК, защото по сегашното функциониране на ТЕЛК не дава никаква възможност за реформа в социалната сфера и в услугите към хората с увреждания. „Не се ли направи адекватна реформа, каквото и друго да реформиране в социалните услуги, няма как да се случи”.

Хасан Адемов припомни, че ТЕЛК е структура на Министерството на здравеопазването, а не на МТСП.

Според Искрен Арабаджиев, председател на Комисията по труда, социалната и демографската политика, МТСП е потърпевшо, защото хората насочват желанията си към него. Министерството няма правния инструмент, чрез който да знае към кои групи правилно да адресира помощта.

„Реално имаме лица, които получават помощ, а нямат нужда от нея, а лицата, които имат нужда от нея, не я получават в съответния размер и съответно качество”, каза той.

В НС СЕ ПРОВЕДЕ СРЕЩА С ОРГАНИЗАЦИИ НА И ЗА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

ВЪВ ВРЪЗКА С УСЪВЪРШЕНСТВАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО

Заетостта и достъпът до външната среда са основните проблеми на хората с увреждания у нас. Това стана ясно по време на заседание на Комисията по социална политика в парламента, проведено се на 2 март. Целта на заседанието бе провеждане на среща с организации на и за хора с увреждания във връзка с усъвършенстването на законодателството по предоставяне на социални услуги, лична помощ и социално подпомагане на хора с увреждания. На него проблемите си представиха различни организации.

Веска Събева - председател на Асоциацията на родители на деца с епилепсия бе категорична, че трябва да се промени социалното подпомагане, така че да има полза от него.

Бе поставен въпросът със заетостта на хората с увреждания, като се отбеляза, че трудно се работи с цел повишаване на квалификацията им. Има сериозни проблеми в областта на достъпността на средата, като София е ярък пример за това.

Представителят на Съюза на инвалидите в България - Георги Колев, предложи промяна в Закона за хората с увреждания, а именно в условието за

отпускане на целеви помощи за покупка на лично моторно превозно средство и за преустройство на жилище съгласно чл. 74 и 75 от закона.

„Нашето предложение е средномесечният доход на член от семейството за последните 12 месеца да стане равен или по-нисък от двукратния размер на линията на бедност”, обясни той.

„По сегашните критерии едва четирима души са получили правото на целева помощ за покупка на лично моторно превозно средство, а броят на хората, които биха могли да имат това право, са над 90% - това са около 38 500 души. По чл. 75 условието за отпускане на целева помощ за преустройство на жилището също към момента е трудно изпълнимо. За миналата година едва 23 лица са получили право на тази помощ, каза Георги Колев.

Той постави и друго искане - за увеличаване на финансовата подкрепа за лицата от 50 до 70,99%. В момента тя е 7% от линията на бедност - 28,91 лв.

„Предложението ни е да стане поне 10 на сто от линията на бедност, т.е. 41,30 лв. Един от мотивите - хората с увреждания от тази категория са 31% от общо 664 000, подпомагани с финансова подкрепа по Закона за хората с увреждания.”

От Национална асоциация на сляпо-глухите хора се оплакват от труден достъп до инфраструктура и занижена информираност.

Маринела Ангелова от Национално сдружение на работодателите на хората с увреждания посочи, че трудовата заетост е наболял проблем и настоя за субсидии за техническо оборудване на предприятията. По думите ѝ инфлацията е изляла помощите.

От „Малки български хора” също искат достъпна среда, за да има заетост.

Искрен Арабаджиев - председател на комисията, обеща да се помисли как може да се подкрепи трудовата дейност, така че всеки един да се почувства член на обществото.

„ТЕНДЕНЦИИ, ПРОБЛЕМИ И НОВОСТИ ПРИ МЕДИЦИНСКИТЕ ИЗДЕЛИЯ И ПОМОЩНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СРЕДСТВА”

Национална кръгла маса събра в Народното събрание всички институции

Национално представителни организации на и за хората с увреждания и всички държавни институции се събраха на 19.04.2022 г. на Национална кръгла маса на тема „Тенденции, проблеми и новости при медицинските изделия и помощно-техническите средства“ в парламента.

Присъстваха и Никола Минчев, председател на 47-ото Народно събрание, проф. д-р Диана Ковачева - омбудсман на Р България, доц. д-р Любомир Бакаливанов - зам.-министър на здравеопазването, Владимир Афенлиев и Даниела Попова, НЗОК, Лазар Лазаров, зам.- министър на труда и социалната политика, депутати и представители на АРДЕ, АРДУС, БАРИС, СИБ, ССБ, СГБ, НАСГБ, ЦПИ и др.

Участваха още Искрен Арабаджиев, председател на Комисията по труда, социалната и демографската политика, Деница Сачева, Елисавета Белобрадова и Мая Димитрова, зам.-председатели на комисията, Георги Георгиев, член на комисията, доц. д-р Антон Тонев, председател на Комисията по здравеопазването, проф. д-р Асен Балтов, член на комисията.

Нуждаещите се да не бъдат лишени от качествени инвалидни колички, слухови апарати и други изделия, приспособления, съоръжения и помощни средства - това е най-голямата тревога на хората с увреждания, която беше изразена по време на кръглата маса.

„На този форум ще потърсим начин да осигурим по-достъпна и по-подкрепяща политика към хората с увреждания, както и да намерим най-прекия път нашите сънародници да получат каквото им е необходимо”, каза Никола Минчев.

По думите на Диана Ковачева „цялата администрация на омбудсмана се ангажира с темата. Проблемът с подготовката на процедурата по прехвърляне на предоставяне на медицински изделия и помощни средства към НЗОК трябва да бъде решен, както и трябва

новата процедура да е публично известна, подкрепена с информационна кампания. Нужни са механизми на контрол за качеството на предоставените средства. Очевиден проблем е и актуализирането на списъците към по-нови и качествени изделия.”

От 1 юли предписването и одобряването на медицински изделия ще става по електронен път, обяви доц. Бакаливанов. „С това се цели да се облекчи цялата процедура по предписване и получаване на изделия от правоимащите лица, които след определяне с медицински документ от ЛКК, ТЕЛК и НЕЛК на вида и степента на увреждания, трябва да подадат заявление за отпускането на целевата помощ за покупка на съответното изделие”, обясни той.

(Следва на стр. 14)

От първи юли НЗОК поема медицинските изделия и помощно-техническите средства за хората с увреждания

„Съгласно Закона за Бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2022 г., от 1 юли касата започва да отговаря за отпускане, отчитане, контрол, заплащане и ремонт на помощно-техническите средства за хора с увреждания.” Това съобщи управителят на НЗОК Петко Салчев по време на изслушване в парламента.

„Ортезите и протезите са индивидуални разработки за съответното лице и не могат да бъдат масово производство”, обясни Салчев. Той посочи, че в новата нормативна наредба индивидуалните ортези и протези няма да бъдат масово предлагани от съответните търговци на едро и на дребно, а трябва да се разработи процесът на тяхната изработка и заплащане.

В момента се работи по програмата за електронно предписване, отпускане, ремонт и заплащане на помощните средства към „Информационно обслужване”.

(Продължение от стр. 13)

Доц. д-р Антон Тонев уточни: „Заедно ще започнем един нескончаем процес, в който да подобряваме състоянието на този сектор. Мога да ви уверя, че няма да си позволим отново да стигнем до дълъг период, в който нищо да не се случва. Ние можем да бъдем гарант за максимално справедливото изхарчване на средствата. Осъвременяването на списъка е задължително и вие ще бъдете търсени и канени като експерти за участие в процеса. Вярвам, че индивидуализацията на медицинските изделия е най-доброто решение.”

„Проблемите на системно ниво се отразяват и при медицинските изделия и помощните средства за хората с увреждания. Целият модел на финансиране трябва да се промени на база индивидуална оценка и от какво помощно средство и медицински изделия има нужда конкретният човек. Нужно е да прецизираме и променим подкрепата и финансирането, така че да насочим средства там, където има реална полза и необходимост”, каза Искрен Арабаджиев.

Експертите от всички национално представителни организации и институции набелязаха основните проблеми, свързани с медицинските изделия и помощните средства в България, като наблегнаха на нуждата да се промени цялостно отношението, като се смени представата им като търговски продукт.

„Медицинските изделия и помощните средства би следвало да бъдат част от медицинска услуга и рехабилитация, както

е по цял свят. Нека не ги профанизираме до търговия на изделия на най-ниска цена”, отбеляза доц. Владислав Борисов Иванов, БАРИС.

Допълнителен проблем е, че списъците не са калкулирани и индексирани от 10 години. Експертите поискаха максимално бързо да има актуализация на средствата и вида на медицинските изделия, както и промяна на лимитите, защото те отдавна не отговарят на съвременните изисквания и цени. Беше изведена и нуждата да се създаде аналитично звено или орган, който да носи реална отговорност, защото е доказано, че междуведомствените комисии не работят.

Преминаването на тази дейност от МТСП към НЗОК ще доведе до проблеми, смятат експертите от страна на хората с увреждания в България. В касата няма налични технически специалисти и съответно при договарянето на стойностите има много неточности, смята Бончо Пеев, който има над 30-годишен опит в обслужването на хора с увреден слух и слухопротезирането.

„Твърдим, че хората с увреждания са като всички останали и затова помагат медицинските изделия и помощните средства. Така хората с увреждания могат да бъдат полезни на себе си, семействата си и обществото. Надяваме се да ни припознаете като свои партньори”, заключи Веска Събева, зам.-председател на Националния съвет за хората с увреждания и председател на Асоциацията на родители на деца с епилепсия, която модерираше кръглата маса.

ПЪРВА НАГРАДА ЗА СОЦИАЛНА ДЕЙНОСТ

бе дадена на Община Пловдив

Община Пловдив получи първа награда от Института по публична администрация за дейността и развитието на ОП „Общинско предприятие за хора с увреждания”. Отличието е в конкурса за добри практики за 2021 г., в категория „Социална отговорност”, където 23 са били общо номинираните.

„Гордеем се с признанието за работата и всеотдайността на хората, които работят в общинското предприятие. Това е доказателство, че напълно заслужено през 2018 г. спечелихме и реализирахме проект по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” на стойност 360 000 лева, по който стартира дейността на предприятието”, заяви заместник-кметът Георги Титюков.

В момента в него работят 27 души, 20 от които са с различни видове увреждания. Те са разпределени в три ателиета - шивашко, керамика и стъклоръчно. В последното работи и единственият останал май-

стор в България, който обучава пет калфи, за да може да се съхрани уникалният занаят в бъдеще.

„Отличията, които получаваме, ни дават увереност, че напълно реализираме целта на предприятието, а именно - интегрираме хората с увреждания, научаваме ги на различни умения, предоставяме им работно място и така те реално са включени в пазара на труда”, сподели директорът на общинското предприятие Ванина Костадинова.

Веселина Ботева, директор дирекция „Социална политика”, от своя страна, коментира, че няма социална услуга, разписана в националното законодателство, която Община Пловдив да не предоставя на хората в нужда.

Това е петата поред награда

на социалното предприятие от неговото създаване. В различни сфери на дейност то получи два приза от Министерство на труда и социалната политика, един - от НАСО (Национален алианс за социална отговорност) и един - от международния форум за социално предприемачество.

Първият магазин на ОП „Социално предприятие за хора с увреждания - Пловдив” е открит през юни 2021 г. в Пловдив.

ПРОЕКТИ ЗА ДОСТЪПНА ЖИЛИЩНА СРЕДА

ще се финансират от МТСП

Министерството на труда и социалната политика ще финансира с до 100 000 лв. проекти за достъпна жилищна среда за хора с увреждания, съобщиха от пресцентъра на МТСП.

Министърът на труда и социалната политика Георги Гьоков утвърди

Националната програма за изграждане на достъпна жилищна среда и осигуряване на условия за лична мобилност на хора с увреждания

За финансиране по програмата може да кандидатства човек с трайно увреждане с изготвена индивидуална оценка на потребностите по реда на Закона за хората с увреждания.

Ще се отпускат до 100 000 лв. на проект за изграждане на рампи, подемни платформи, асансьори в съществуващи жилищни сгради и прилежащите към тях пространства. Могат да кандидатстват собственици на индивидуални жилищни сгра-

ди (къщи), които са с трайни увреждания и се придвижват с инвалидни колички или в чиито семейства има такива хора.

Проектни предложения могат да подават и сдружения на собствениците на етажната собственост в многофамилни жилищни сгради (блокове), сред които има хора с трайни увреждания, придвижващи се с инвалидни колички, или в чиито семейства има такива хора.

До 8000 лв. на проект ще се отпускат по

компонент „Лична мобилност“

Средствата ще се предоставят за приспособяване на лек автомобил за управление от хора с трайни увреждания или за закупуване на приспособено моторно превозно средство. Кандидатите могат да получат и финансиране за шофьорски курс.

Право да кандидатстват имат хора с трайни увреждания с доказан дефицит на долни и/или горни крайници и решение на органите на медицинската експертиза, които имат документ, че са физически годни да бъдат шофьори.

Общият бюджет на програмата за 2022 г. е 2,5 млн. лв. Средствата са увеличени с 500 000 лв. в сравнение с миналата година, уточняват от МТСП.

ЗДРАВНИ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

В ДОМОВЕТЕ

Хора с увреждания, възрастни, които не могат да се обслужват сами, поставени под карантина заради Ковид-19, ще продължат да получават здравни и социални услуги в домовете си до края на годината по операция „Патронажна грижа +“. Това съобщават от пресцентъра на МТСП.

Подкрепата се осигурява в 142 общини с финансиране по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ на МТСП. Удължаването на договорите им за предоставяне на патронажна грижа с още 6 месеца ще се финансира с допълнителни 25 млн. лв. по механизма на Европейската комисия REACT-EU за възстановяване на държавите-членки на ЕС от пандемията от Ковид-19.

Осигурява се психологическа помощ и консултиране, доставка на хранителни продукти и продукти от първа необходимост, закупени със средства на потребителите, както и съдействие за неотложни административни услуги.

Подкрепа получават и социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, за прилагане на противоепидемични мерки за дезинфекция, тестване на персонала и потребителите, преграждане на помещения при необходимост от карантинизиране на заразен човек.

ПРОГРАМА ЗА ДОСТЪПНА ГРАДСКА СРЕДА

за хората с увреждания в Русе

Работна група за създаването на Програма за осигуряване на достъпна среда за хората с увреждания бе съставена със заповед на кмета на Русе. В нея се включват зам.-кметът Енчо Енчев, служители от общинските отдели „Транспорт“, „Социални дейности“, „Здравни дейности“, „Образование, спорт и младежки дейности“, „Инфраструктура, строителен и инвеститорски контрол“, общинските съветници Биляна Иванова, Владо Владов и представители на лица с увреждания.

Задачата им е да изготвят обстоен анализ на средата, да дадат предложения за подобряването ѝ с оглед придвижването на хора с увреждания и майки с детски колички, и да посочат конкретни възможности за включване в национални и европейски програми за финансиране.

На първата официална среща на работната група общинските служители представиха изготвения от тях подробен анализ на достъпната среда на сградите с обществено значение.

Резултатите показват, че лечебните заведения осигуряват достатъчно подходи към своите сгради, но при социалните услуги на територията на община Русе са необходими подобрения, които да улеснят достъпа.

Представителите на хората с увреждания споделиха предложения, чрез които може да се улесни тяхното придвижване. Сред тях са асансьорни бутони с брайлов надпис, повече светофари със звукова сигнализация за големите кръстовища в града, както и повече подемници и асансьори. Като основен проблем бе изтъкната липсата на достатъчно обучени кадри, които да работят с подемниците съоръжения, разположени в сградите на различните институции.

На Община Русе предстои да извърши подобрения в изпълнение на Проект „Красива България“ на Министерството на труда и социалната политика. Те ще обхванат ОУ „Тома Кърджиев“, където ще бъде монтирана хидравлична платформа.

Работната среща за подобряване на достъпната среда се провежда за първи път в този състав. Предвиждат се следващи заседания, които да продължат работата по изграждането на план-програмата.

КОМПЛЕКС ЗА РАННО ДЕТСКО РАЗВИТИЕ

отваря врати в Пловдив

Комплекс за ранно детско развитие ще отвори врати през април тази година. Кметът Здравко Димитров заедно със зам.-кмета по социални дейности Георги Титюков и изпълнителния директор на фондация „За нашите деца“ г-жа Иванка Шалапатова направиха оглед на място на специализираните кабинети. В тях децата на Пловдив ще имат достъп до професионална, интегрирана и цялостна подкрепа, за да развият своя пълен потенциал. А семействата в затруднено положение ще намерят хора, на които да се доверят и които да им помогнат да повишат родителските си умения и да придобият увереността да полагат най-добрите грижи за своите деца.

Комплексът се помещава в бившия Дом за деца, лишени от родителска грижа „Рада Киркович“ в Пловдив.

Той ще е първият по рода си в областта, който ще осигурява достъп до услуги за деца в ранна детска възраст до 7 г. с трудности в развитието, деца без родителска грижа или настанени в приемно семейство, също и подкрепа на родители в затруднено положение.

Комплексът за ранно детско развитие се изгражда благодарение на дарителската кампания на „Фондация за нашите деца“. В нея се включиха много граждани и фирми и е подкрепена от община Пловдив. Тя предоставя на фондацията помещенията и финансира с близо 200 хил. лв. строително-ремонтните дейности и външен асансьор, който да улесни достъпа до центъра.

По време на посещението кметът провери напредъка на проекта, който по думите му ще предлага прекрасни условия за деца и родители, които

имат нужда от подкрепа. „Този център е пример, че когато институциите и неправителствените организации работят заедно, могат да впрегнат обществена енергия в истински смислени каузи, които постигат реални резултати. Щастлив съм, че превърнахме това място в център за модерни социални услуги, където потребителите могат да получат адекватна помощ и подкрепа“, заяви той.

На територията на комплекса се помещават още: „Дневен център за хора с увреждания с възможност за заместваща грижа“, „Център за социална рехабилитация и интеграция на лица с увреждания“, „Център за социална рехабилитация и интеграция за деца“, „Кризисен център за деца“, „Национален алианс за работа с доброволци“. От март там работят и „Дневен център за деца с увреждания“, „Дневен център за деца с тежки множествени увреждания“, „Център за обществена подкрепа за деца и семейства“, „Център за социална рехабилитация и интеграция за деца с разстройства от аутистичния спектър“, които са част от европейския проект за „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите в Община Пловдив“.

ДЪЩЕРЯТА НА КАМЕНАРЯ

*На Мая Иванова и Пламен Мадемов
от Историческия музей в Горна Оряховица*

***

Слънцето вече плъзваше последните си слъчи по върховете на раззеленилите се дървета, когато Ханът, двама от болярите му, кавханът, двама началници на конната войска и майсторът каменоделец Зураб, доволни от таз-сутрешния лов, насядаха около кръглата скала-маса в Малкия дворец на хана. Оттук гледката към запад-северозапад беше омайваща! Откъм гърбовете пируващите бяха защитени с градежа на кула. Прислугата стигаше до тях по дървена стълба.

Тази привечер Ханът беше много доволен и весел: бяха убили две сърнета и майка им. Сега с нетърпение очакваше да донесат гозбата.

Откъм домакинските помещения заприиждаха слуги с подноси: печените сърнета, сърнешко с гъби, сърнешко с билки, а и вино, медовина. Една хубава мома чевръсто нареждаше чашите. Развеселеният Хан ласкаво я потупа по задника:

- Много ти хубава манджата, моме! Как те казват?

Момичето ядно се обърна към Хана, прониза го с остри тъмни очи и го плесна по ръката.

- Охо-о! - още по-весело се провикна Ханът. - Лъвица! И как те казват, моме?

А засмените му очи искряха като лудото вино, което един от слугите разливаше по чашите.

- Тя онемя, Ювиги! - стана и се поклони с ръка на сърцето майстор каменоделецът. - Онемя оня ден, когато от пещерата излязла лъвицата, докато Зурай беряла билки за готварницата. Старата Веда рече, че ще върне говора си, когато види лъвицата мъртва.

- Така ли?! - свъси красиви вежди младият Хан. - Слушай, Зурай! Още утре отиваме да убием лъвицата. Идваш ли с нас, моме?

Момичето кимна за потвърждение и се поклони дълбоко с ръка на сърцето.

Една седмица по-късно Ханът попита Зураб дали дъщеря му си е върнала говора, след като беше видяла как убиха звяра. Огорчи се много от отрицателния отговор. Чрез бащата покани девойката да стъпи върху кожата на убитото животно. Но и това не помогна.

Два дни по-късно, като се разхождаше с коня си из околностите, Ханът с изумление дълго наблюдава Зурай, без тя да го забележи, увлечена да дяла лъвицата в скалата до пещерата, от където тя я беше ужасила. А когато момичето го забеляза, Ханът слезе от коня и я доближи.

- Слушай, Зурай! Ти добре и с умение си служиш с инструментите на баща си. Можеш ли да изсечеш върху Голямата скала как убихме лъвицата? Нали беше там и ни гледаше? Можеш ли? Ако успееш, ще изпълня всяко твое желание.

Момичето наведе глава, постоя, размишлявайки, повдигна тъжен тъмен поглед и кимна утвърдително.

***

Дърводелци сковаха скеле на три етажа пред скалата. По скелето като маймунка се катереше Зурай и вдъхновена от някаква своя мисъл, започна да измъква от камъка образите на видяното.

Когато биваше свободен, скрит в храстите, младият Хан дълго наблюдаваше работата ѝ и удовлетворението му растеше, колкото по-истински се очертаваше ловната сцена.

Само Зурай беше недоволна от работата си: не можеше да постигне приликата в лицето на Хана, камъкът не искаше да предаде веселия му искрящ поглед, когато я нарече „лъвица“.

(Следва на стр. 20)

***

А есента вече багреше с четката на живописец околните гори и скали.

Ханът взе със себе си Зураб и отидоха в подножието на скалата. Ловната сцена беше почти довършена, недовършено беше лицето на хана.

- Ехеей, Зурай! Браво, войнико! Намисли ли каква награда ще поискаш от мен?

- Ювиги, - поклони се Зураб с ръка на сърцето. - Вече пети месец годеникът ѝ е затворен за непокорство. Каква друга награда може да иска едно момиче от тази - той да е свободен?

- Така ли?! - изненада се Ханът. - Как се казва годеникът ѝ?

- Замир, Ювиги!

- Замир? Ще го освободя!

***

- Зураай! Ханът ме пусна завинаги!

Зурай се обърна, изгърва длетото и разпери ръце:

- Замиир!

И като гълъбичка полетя надолу от скелето.

Ханът нареди погребението да се извърши с военни почести. Богато дари предания Зураб, а на покойната му дъщеря, освен накити и златошита наметка, дари меча си.

- Вóйни храбри, най-храбрата от вас днес си отива. Но нейното дело ще пребъде! И докато сътвореното от нея е живо през вековете, ще я има и ще живее България! Ще живее България!

- Ювиги! Ювиги! Ювиги! - понесе се от стотици гърла.

Първият надпис издяла Зураб, баща ѝ. А каменоделците на следващите български владетели изсякоха другите.

*20 май 2018 г., неделя
Г. Оряховица*

Милка Стефанова

